

Värskas valla sõnumid

Sügisene tööriitm Värskas

Raul Kudre, vallavanem

Sügisest vallalehe artiklit ei saa jätta alustamata koolist. 1. september, mis on ka teadmispäev, paneb elu kihama. Nagu völvuvel on näha palju rahvast liikumas, nii väikseid kui suuri. Suvine kaootiline sebimine on asendunud kindla tööriitmiga.

Sellel õppeaastal alustame mitme uue õpetajaga ja parajalt suure gümnaasiumiosaga. Vald annab jätkuvalt kümneledele sülearvuti kasutada, mis peale gümnaasiumi lõpetamist muutub enda omaks. Murelikuks teevad siiski väikesed klassid alg- ja keskastmes, mis paneb valla tulevikus raskesse finantsilisse olukorda just õpetajate palkade tagamisel. Samas teeb rõõmu see, et lasteaias on lapsi viimaste aastate rekordarv ja loodame sealt head järelkasvu koolile.

Tähelepanu ja head algatust näitab Seto Talumuuseum, kus katusekatte vahetuse eesmärgi nimel tehakse läbi sajanditagune protsess, alates vilja külvmisest kuni katusele paigutamiseni. Vili on kasvatatud, koristatud ja nüüd loodetakse paljude inimeste abiga puhastada ja kimpu kõita katusematerjal. Välja vahetatakse muuseumi varjualuse kõrrekatus. Vallavalitsuse töötajad, gümnaasiumi õpilased, Seto Talumuuseumi sõprade selts on juba omad ruutmeetrid katust kimpu köitnud- tule anna ka oma panus.

Valla töötajaskond on muutumas ning uued töötajad välja valitud. Kultuurikeskuse juhatajaks on välja valitud Sille Leamon, kes on Värskas valda juba talu ostanud. Peale pikka

aega Inglismaal elamist on septembri lõpust Sille meil töö ja arvatavasti toob ka meie tegemistesse uusi suundasid.

Pikaaegne majandusnõunik Einar Raudkepp on ametikohalt lahkunud ja välja on valitud uus ametnik, kelleks on naabervallas elav, kuid Värskas Gümnaasiumi lõpetanud Lauri Saar. Püüame siis suhtuda uute inimeste tegevustesse toetavalt.

Värskas vallas ei möödu peaaegu ükski aasta ehitusteta. Välja on valitud Saatsse kanaliseadise- ja veesüsteemide rekonstrueerija, kes alustab sügisel põhiprojekti koostamisega ning jooksvalt trassitöödega. Nõuetele vastavaks peab saama ka reoveepuhasti.

Sügisesse jäänud vallateede hanke võitjaks on Teede REV-2 ja valla 23 teelõiku saavad kokku üle 2000 m³ kruusa juurde.

Värskas Gümnaasiumi võimla saab uued aknad sügisel koolivaheajal. Kindlasti saab hoone silmale ilusam vaadata ja ka soojapidavam.

1. oktoobrist hakkab kehtima uus korraldatud jäätmeveo periood. Vedaja jääb samaks, kuid hind langeb kodutarbijatele. Jäätmejaama hakkab haldama AS Eesti Keskkonnateenused. Elanikele saadetakse koju uued lepingud, mis tuleb allkirjastada ja tagasi saata. Küsimuste ja ettepanekute korral tuleks pöörduda ettevõtte poole ja vabastuste osas jätkuvalt valda.

Kui juba kevadel rääkisin oma artiklis, et kohe-kohe läheb Värskas sild remonti, siis vahepealne pidurdamine ja lisavariantide lauale tõstmine Maanteeameti poolt on nüüd uuesti projekti näol kaante vahele jõudnud, templid peale saanud ning ehitus peaks (ei julge enam kindlas kõneviisis öelda) kevad suvel peale hakkama.

Rõõmu teeb Värskas ettevõtete edasipürgimine. Sanatooriumis käivad suured ehitustööd. Mõlemad veetootjad planeerivad ja koostavad detailplaneeringuid, mis on tulemas vallavolikokku kehtestamiseks. Jõudu tööle!

käbide viskamises ja kotis hüppamises. Hõbedakaevandusest tulid kõige suurema saagiga tagasi Kersti (32 kangit), Kevin (28 kangit) ja Jaagup (19 kangit). Kõige osavamad käbiviskajad olid Jaagup (65 käbi), Timo (51 käbi) ja Kevin (47 käbi) ning kõige osavamad kotihüppajad samuti Jaagup, Timo ja Kevin.

Põnevust pakkus nii suurtele kui väikestele Piusa piirivalvekoerte demonstratsiooninimine ning koerajuhtide teadmised teenistukoerte koolitamisest, koerte käitumisest, kasutamistest teenistuses ja nende hooldamisest.

Peale võistlusi autasustati kõiki võistlejaid ning lauldi koos Nedsaja külabändiga ühiselt võidulaulu. Üldarvestuses I koha saavutanud võistlejad sai auhinnaks medali, Seto Line laevareisi Röpina-Piirissaare-Röpina, küüslauguvaliku ning rändkari. II ja III koha saavutanud võistlejaid autasustati medali ja kingikotiga ning kõiki teisi võistlejaid kingikotiga. Lastealade parimaid autasustati kringli ja meenetega ning kõikidele kohal olnud lastele riputati osalemise ja vaprase eest tänutäheks kaela šokolaadimedal. Üksmeelselt saadi kokkuleppele, et järgmisel aastal korraldab mängu Treski küla.

Külade mängudel osalemine on üks võimalustest, kuidas tunda õppida oma koduvalda. Arvan, et nii mõnigi viibis sel päeval just tänu mängudele Kolodavitsas esmakordselt. Täna kõiki, kes olid nõu ja jõuga abiks mängude korraldamisel ning suured tänud osavõtjatele ja toetajatele päeva eduka kordamineku eest!

Ühiselt võidulaulu laulmas.

Värskas taas elustab koostööd Soome sõpruslinna Haapajärvi

Ulvi Oper, arendusnõunik

Värskas valla delegatsioon külastas 6. – 9. juulil Kesk-Soomes asuvat sõpruslinna Haapajärvi. 1996. aastast saadik on omavalitsuste vahel sõlmitud koostöö- ja sõpruslepingud, mis käsitlevad kultuurivahetust, noorsootööd, omavalitsuste ja koolidevahelisi külaskäike ning arendustegevust. Viimane sõpruskohtumine jäi aastasse 2008.

Juuli alguses käidi külas Haapajärvi.

Värskas valla delegatsiooni võttis vastu linnapea Juha Uusivirta, linna hariduse- ja kultuurijuht Veijo Tikanmäki, Haapajärvi põhikooli direktor Jari Nahkanen ning noortekeskuse juhataja Miika Niskala, kellega arutati võimalusi kahe pikaaegse sõpruslinna suhete edasiseks arendamiseks.

Septembri keskel käisid Värskas külas sõbrad Haapajärvi.

Juulis kokkulepitu kohaselt saabus Haapajärvi delegatsioon 13. septembril Värskasse. Külaskäigust Värskas Gümnaasiumisse said Haapajärvi põhikooli õpilased, nende majandusõpetaja Paula Kumpula ning käsitööõpetaja Riita Alanko inspiratsiooni õpilasfirma loomiseks ning erinevate toodete välja mõtleamiseks. Edasise plaani kohaselt tulevad Haapajärvi põhikooli õpilased selle aasta novembris Värskas toimuvale rahvusvahelisele õpilasfirmade laadale. Lisaks jätkub koostöö teistes valdkondades nagu kultuurivahetus ja noorsootöö.

Vallavanem Raul Kudre sõnul on riikidevaheline koostöö tähtis erinevate kogemuste saamiseks ja uute ideede hankimiseks. Hariduse ja kultuuri valdkonnas on meil kõrged ootused ning

Haapajärvi vapp.

Värskas valla külade mängudest

Merike Tein, sotsiaalnõunik

Viies Värskas valla külade mängud toimusid 8. augustikuul päeval Kolodavitsa külas. Päev algas rivistuse, võistkondade ja võistluslase tutvustuse ning lipu heiskamisega külaplatsil. Külade mängudel oli esindatud viis küla kuue võitkonnaga, igas võistkonnas 5 liiget.

Mõõtu võeti kaheksal Kolodavitsa küla iseloomustaval alal – hoota üle piiri hüppamine, pulgajooks, sigade ajamine, soo ületamine, vee tassimine, kübaravise, ratsutamine, vigased pruudid. Üldarvestuses saavutas parima tulemuse Nedsaja 2. võistkond, kogudes 74 punkti, teise koha saavutas Nedsaja 1. võistkond 55. punktiga, kolmandale kohale jäi Treski võistkond 53. punktiga, neljandat-viiendat kohta jagasid 36. punktiga Kolodavitsa ja Kostkova võistkonnad ja tubli kuuenda koha saavutas Saatsse võistkond 35. punktiga.

Palju toredaid tegevusi ja mängu jagus ka lastele – võrkkiiged, kiiktennis, noolemäng, minijalgball, mänguala klotsid ja puzzledega, liivakastinurk, poniga sõitmine, ujumine. Lastele toimus individuaalvõistlus kolmel alal – hõbeda otsimises,

Üheskasvamisest

Eve Kapten, Lasteaia direktor

On ilus september. Haridusasutustes on töö täiel võimsusel käivitatud ning „rattad2” aina rütmilisemas liikumises.

Selle õppeaasta koolirahu moto "Üheskasvamine" sobib väga hästi ka lasteaia konteksti. Sõbralikku koos toimetamist ja kasvamist on ootamas meie 47 pisikese jalapaari omanikku, kes Värška lasteaia 45. tegutsemisaasta hakul lasteaia teed sammumas.

Kui laps on teel lasteaeda, siis enamasti tema silm särab ja meel on rõõmus. Vahel harva, kui saatjaks on väsimuse jorinatorin, on rahulikkusest ning aja võtmisest kasu, et mudilase tundeakud taas rõõmu ja rahuloluga laetud saaksid. Täiskasvanupoolsel oskuslikul suunamisel, ärakuulamisel, tähelepanu osutamisel, lapse huvide ja eripäraga arvestamisel saame pakkuda mõnusat päevakodu kõikidele väikestele avastajatele.

Oleme seda meelt, et ühtsemaks kasvamisest saavad panustada nii lasteaia töötajad kui lapsevanemad, aga ka teised kogukonna liikmed. Meie soov on alanud lasteaia-aastal väärtustada läbi iseenda, läbi juurte ja ajaloo tundmise, läbi ettevõtmiste ja tegevuste oma lasteaeda, selle keskkonda ning muudki meie ümber. Aasta jooksul võtame nii mõndagi põnevat ette, aga ehk suudame ja saame pakkuda ka pisut laiemale ringile. Eks me teavita siis sellest, kui mõtet ja aeg küps.

Toredat haridusaastat!

Seoses kooliaasta algusega võib lükkuda vanemate kui 16. aastastaste õppurite peretoetuste maksmine oktoobrikuusse

Regina Salmu, Sotsiaalkindlustusameti kommunikatsiooninõunik

Vanemate kui 16-aastaste laste õigus peretoetusele on seotud õppimisega. Peretoetust (lapsetoetust) makstakse kuni lapse 16-aastaseks saamiseni sõltumata tema koolikohustuse täitmisest. Peretoetus makstakse õppeaasta järgi ja õppeaasta lõpp üleminekuklassides on 31. augustil.

Maksmise aluseks olevad, õppimist tõendavad, andmed laekuvad uuel õppeaastal Sotsiaalkindlustusametile Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS) septembrikuu jooksul. EHIS andmed on aluseks kõikidele vanemate kui 16-aastastele lastele peretoetuste maksimisele. Ka üleminekuklasside (11. ja 12. klassi) õppuritele jätkatakse peretoetuste maksimist pärast andmete laekumist Eesti Hariduse Infosüsteemist.

Põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes õppival keskhariduseta lapsel on õigus lapsetoetusele kuni 19-aastaseks saamiseni. 19-aastaseks saamisel makstakse toetust jooksva õppeaasta lõpuni.

Kuna peretoetuste maksimine panka toimub 8. kuupäeval, siis septembrikuus kõikide õpinguid jätkavate laste kohta infot selleks kuupäevaks Sotsiaalkindlustusametile laekunud ei ole. Seetõttu on septembrikuu peretoetused võimalik välja maksta oktoobrikuus koos oktoobrikuu toetusega, tähendab lastetoetust saab kahe kuu eest korraga.

Kui laps katkestab õpingud ja lahkub koolist, siis sellest tuleb kindlasti teavitada Sotsiaalkindlustusametit, et vältida enamakkeid, sest enamsaadud peretoetus tuleb riigile tagastada igal juhul.

Raha tagasiküsimisel lähtume alati EHIS-es olevast õpingute lõpetamise kuupäevast, mitte sellest kuupäevast, millal õpilane koolist dokumendid välja võtab. Sama kehtib ka juhul, kui 16-aastane või vanem laps plaanib õpingute jätkamist alates 1. septembrist ja ta on kantud ka kooli õpilaste nimekirja, aga reaalselt õppima ei asu. Kui Sotsiaalkindlustusametit sellest ei teavitata, siis võivad samuti tekkida enamakkeid, mida hakatakse lapsevanemalt tagasi nõudma.

Värška vald palub laagritoetust riskiperele

Riin Tammiste, lastekaitsetöötaja-sotsiaalpedagoog

Toetust saavad taotleda riskipered (paljulapselised pered, vähekindlustatud pered), lastelaagri maksumuse osaliseks või täielikuks tasumiseks.

Täpsem info Värška valla sotsiaallosakonnast:

Riin Tammiste
tel. 5332 1871,
riin@verska.ee

Jälle koolis

Ingrit Kala, Värška Gümnaasiumi õppealajuhataja

Suvi läks kui unenägu, mängides ja joostes... nõnda arvavad taas paljud koolinoored.

Uus kooliaasta algas Värška 123 õpilasele traditsioonilisel klassijuhataja tunni, pildistamise, rongkäigu ja aktusega. On hea meel nentida, et kuigi kevadel lõpetasid 9. ja 12. klassi suured klassikollektiivid, pole õpilaste arv koolis oluliselt vähenenud. Maale elama kolimised ja linna liikumised on muutnud õpilaste arvu mitmetes klassides. 1. klassi asus õppima 6 õpilast, seda on küll vähe, kuid seda enam jätkub õpetaja Merike Kullil tähelepanu kõigi jaoks. Kooli suurim klass on 3. klass 17 õpilasega. Uhked oleme 10. klassi 14 õpilase üle. Gümnaasiumi astujate õppesuuna valikud jaotusid:

- 5 IT ja reaalsuund,
- 5 tervise ja spordi suund,
- 4 kultuuri ja majanduse suund.

Enamus õppetunde toimub küll kogu klassil koos, kuid mitmed suuna kursused toimuvad kogu kooliastme jooksul eraldi.

Uuendusi on ka õpetajate ridades. Meie kollektiiviga on liitunud bioloogiaõpetaja Artemi Maljavin, ajalooõpetaja

Värška Gümnaasiumi 1. klass. Foto autor: Riho Semm

Grete Kärmas, poiste kehalise kasvatusõpetaja Oliver Kaljuvee, majandusõpetuse õpetaja Kaarel Vaidla ja huvijuht Marija Samorukova. Uues klassijuhataja ametis alustas 5. klassiga lisak Sulev Andreeller. Lennukaid ideid ja tööõõmu neile!

Iga õppeaasta toob kaasa väikseid muudatusi, täiendusi ka õppekavades ja tunnijaotusplaanis. Põhikooli valikained on jäänud varasemaga samaks – 1., 5. ja 8. klassis majandusõpetus, 2. klassis tantsuõpetus, 4. klassis liikluskasvatus, 6. klassis loovus ning 2. ja 7. klassis pärimuskultuur. 5. klassi üks kehalise kasvatus tund moodub rütmikaga. Gümnaasiumi tunnijaotuses leiab riigikaitse- ja autoõpetuse kõrval suure hulga kooli valikaineid ja suunakohustuslikke kursusi. Uuendanud oleme ka kooli kodukorda. Kõigi nende dokumentidega on võimalus tutvuda kooli kodulehe kaudu.

Õpilaste paremaks toimetulekuks tegutseb koolis jätkuvalt algklasside pikapäevarühm, välja on kuulutatud aineõpetajate konsultatsioonitunnid, tegutsevad erinevad huviringid.

Hea lapsevanem, koolimaja ukseid on sinu jaoks alati avatud. Tule ja räägi oma mõtetest, soovidest. Teeme koos lastel elu paremaks, huvitavamaks, turvalisemaks, õnnelikumaks.

Kindlasti soovime kohtuda 28. oktoobril lastevanemate koosolekul ja 18. detsembril Oma kooli päeval!

Päikselisi sügispäevi!

Oktoobris tulevad taas raamatukogupäevad

Eha Kütt, Raamatukogu juhataja

Üleriigilised raamatukogupäevad toimuvad 20. – 30. oktoobril. Sel aastal juba 25. korda. Päevi korraldab Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing.

Raamatukogupäevade ajal ootame tavapärasest rohkem inimesi raamatukogusse, et saada osa koostumistest, näitustest ja muust huvitavast. Kuna käesolev aasta on muusika-aasta, siis suurema tähelepanu all on muusikaga seotud. Värška raamatukogus saab raamatukogupäevade ajal tutvuda väljapanekuga „Muusika lasteraamatutes“, võtta osa lugejamängust „Kes on laulusõnade autor?“

21. oktoobril saavad Värskas kokku Põlvamaa praegused ja endised maaraamatukoguhoidjad.

22. oktoobril kell 18 toimub raamatukogus laste suvise

lugemisvõistluse auhindade loosimine. Sellele tänuüritusele on oodatud kõik lapsed, kes ajavahemikus 10. juuni – 30. september on lugenud Värška raamatukogust laenatud raamatuid.

27. oktoobril toimub raamatukogupäevade traditsiooniline ettevõtmine – „Tuntud inimene raamatukogus“, kus raamatukogutööd on palutud tegema mõni tuntud inimene. Värška raamatukogus laenutab raamatuid Värška Muusikakooli direktor Tiina Kadarpi (kell 10 - 13).

Samal päeval algusega kell 14 kohtub meie lugejatega produktiivne Kanepi vallas elav kirjanik Marje Ernits, kes on oma kirjanikutee jooksul avaldanud üle kahekümne raamatu. Marje Ernits toob endaga kaasa ka valiku meeolukaid maale, millega saab tutvuda ka pärast koostumist.

Koostumiseni raamatukogus!

Nedsaja küla uus varjualune

Toomas Valk, Nedsaja külanõunik

See suvi oli Nedsaja külainimeste jaoks tavapärasest kiirem, kuna muude tööde ja tegemiste kõrvalt jõudsid külainimesed külaplatsile rajada uue varjualuse. Eelmine varjualune oli juba viltu vajumas ja küla ürituste jaoks kitsaks jäänud. Nii tekkiski juba eelmise aasta lõpus mõte ehitada uus ja suurem varjualune.

Talve jooksul saime mitmel korral külarahvaga kokku ja arutasime, milline võiks tulevane varjualune olla. Leppisime kokku, et katsume oma jõududega hakkama saada ja kõik külainimesed, kellel on metsa, olid nõus uue varjualuse jaoks andma 5 tihu palke. Veebruarikuus algasidki metsatööd ja vedasime külaplatsile ligi 40 tihu palke. Märtsikuus kutsusime platsile mobiilse saekaatrit, mis palgid saematerjaliks lõikas. Esimeseks suuremaks talgutöök oli materjali koorimine ja staablitesse virnastamine.

Maikuu algas paralleelselt vundamendipostide valamine ja karkassi ehitus. Karkassitöödel oli abiks üks Kanada ehitusmees, kellel sarnaste töödega varem kogemusi. Kui kõik detailid olid maas valmis meisterdatud, toimus kahe päeva karkassi ülespanek. Edasi järgnes laastukatuse paigaldus, seinade laudadega üle löömine ja põrandate paigaldus. Kuna varjualune asub miljööväärtuslikul alal, jälgisime, et varjualuse akende ruudujaotus, sarikaotsad, otsaviilude laudis ja varjualuse üldine arhitektuurne lahendus sobiks küla teiste hoonetega. Nedsaja külapühaks Maarjapäevaks saigi uus varjualune valmis ja saime külapäeva pidada

juba uue varjualuse all, mida külainimeste suus on hakatud ka külamajaks kutsuma.

Varjualuse ehituseks tegid Nedsaja külainimesed kokku üle 1300 tunni vabatahtlikku tööd. Materjalide ostmiseks kasutasime eelmisel aastal kostipäeval Nedsaja külakohvikuga kogutud raha, aitäh ka Priit Sibulale, tänu kellele leidis uus varjualune toetust ka riiklikest ressurssidest. Varjualuse sisustamiseks laudade ja pinkidega kirjutas külaselts eraldi projekti Kohaliku Omaalgatuse Programmi. Ehitustööd tehti enamasti talgupäevade raames ja töödessa olid kaasatud nii noored kui vanad, mehed ja naised. Omaette väärtuseks uue varjualuse ehitusel oli see, et nooremad külamehed said palju uusi teadmisi ja kogemusi ehitustöödel ning juhtnõõre kogenumatelt külameestelt. Aitäh kõikidele, kes suviste kiirete toimetuste kõrvalt leidsid aega Nedsaja uue varjualuse rajamiseks. Uues varjualuses on plaanis hakata korraldama erinevaid külaüritusi, laagreid, kinoõõtuid ja muud põnevat.

Lummo Kati laululaager tõi kokku üle poolesaja seto laulu huvilise

Meel Valk, Lummo Kati laululaagri korraldaja

Augusti lõpus toimus Värška vallas Nedsaja külas esimene seto leelo laager. Laager oli pühendatud Nedsaja külast pärit kuulsale seto lauluema Jakaterina Lummo (1915-1995) saajale sünniaastapäevale.

Lummo Kati laululaagris osales kokku 65 inimest – 30 naist, 6 meest, 13 last ning 16 õpetajat ja korraldajat. Osalejate hulgas oli nii kogenenumaid laulunaisi kui ka neid, kes laagris esimest korda seto leelot laulda proovisid. Laager algas 25. augusti hommikul ja lõppes 27. augustil, mil laagri lõpukontserdiga avati lauluema Lummo Katile mälestuskivi.

Mälestuskivi avamine. Foto autor: Aivo Põlluäär

Kolmepäevase laagri jooksul toimus kokku 40 õpituba. Laagris osalejad olid jagatud 5 koori vahel – 3 naistekoori, 1 meestekoor ja üks lastekoor. Kooridel oli kõigil üks põhiõpetaja, kuid laagri jooksul said koorid osaleda ka teiste õpetajate õpitubades. Õpitubade teemadeks olid näiteks **vana helilaadi laulud, uuemad seto laulud, killõ laulmine, sõnade loomine** jms. Laagris õpetasid seto laulu Janika Oras, Maret Vabarna, Andreas Kalkun, Paul Hagu, Öie Sarv, Maarja Sarv, Meel Valk, Helvi Lind ja Minna Hainsoo. Lastega käis kahele õhtul mängimas ja laulmas Setomaa ülembsootska Jane Vabarna. Lisaks õpitubadele olid laagri päevakavas ka jututoad ja vestlusingid seto leelo, rahvariiete kandmise ja identiteedi teemadel. Oma mälestusi ja lugusid seto laulust käisid rääkimas Anna Kõivo, Marika Keerpalu ja Lummo Kati tütar Linda. Laagriõhtud veedetud lõkke ümber lauldes ja pilli mängides.

Laululaager oli esimene suurem sündmus, mis toimus vastvalminud Nedsaja külamajas. Õpitoad toimusid nii uues külamajas kui ka erinevates Nedsaja küla taluhoovides. Laager pakkus naudinguid nii meelele kui keelele, laagrirahvale valmistati maitavat toitu kohalikust toorainest Triin Vissel.

Laagri lõpukontserdile ja Lummo Kati mälestuskivi avamisele tuli kokku palju rahvast nii lähemalt kui kaugemalt. Lummo Kati tütreid, lapselapsed, lapselapselapsed, endised koorikaaslastelased leelokoorist Leiko, Värška preester, Värška vallavanem, Setomaa ülembsootska, kohalik külahavas ja paljud teised. Lauluema mälestuskivi püstitati Lummode talumaale Suure-Nedsaja külla, kus külatee äärde paigutatud kivi on hästi silma paista. Lauluema mälestus jääb nüüd veel kauaks kestma ja süvine leelolaager Nedsaja külas võiks iga-aastaseks traditsiooniks kujuneda.

Laululaagri toimimist toetasid Setomaa Kultuuriprogramm ja Eesti Kultuurkapital. Mälestuskivi rajamist toetasid Eesti Kultuurkapital, Värška Vallavalitsus, Lummo Kati sugulased ja MTÜ Nedsaja Küla Selts.

Kolodavitsa küla kokkutulek

Merike Tein

20. juunil kogunesid külaga seotud inimesed lähedalt ja kaugelt taas Kolodavitsa külalplatsile Teini orgu külakokkutulekule.

Ühises vestlusingis ja fotonäitust vaadates meenutati nooruspõlves veedetud aegu ja ühiseid tegemisi, külastati esivanemate talusid ja tutvuti piiriääres toimunud muutustega. Hundi talu perenaine Ritta andis lühülevaate Kolodavitsa ajaloo. Kaunitl kõlasid karmoška, viiuli ja kandleviisid. Vahepaladena vaadati ja kuulati **Karisilla külateatri** lustlikke etteasteid.

Imehästi maitset Värška Sanatooriumi sööklas valminud supp ja külaliste toodud suppid.

Paul Silk (sünd 15.10.1942 Silgimäel Vedernika külas, kasvanud Kolodavitsa Veski raudteelaste majas nr 602) tutvustas oma äsja trükist ilmunud 127 lk raamatut „**Silgu Pauli pajatused – Veski lugu**“, milles kirjeldab elu raudteelase 7-lapselises peres raudteevahi majas Setumaa äärel. Setomaa piir läheb Piiraja ojast ja Piusa jõest, mis mõlemad olid Pauli kodukohast mõnesaja meetri kaugusel. Kõik lood on raamatust tõestisündimud.

Õhtu hakul tekitas elevust sireeniga sündmuskohale lähenev Päästeameti auto. Värška tugikomando töötajad tulid tutvustama imemasinas peituvat päästevarustust, enesekaitsevahendeid ja päästevahendite kasutamist. Huvilised said päästerõngast vette visata ja voolikuga vett lasta. Veejuhaga tekitati tiigi kohale imeilus vikerkaar.

Õhtu jätkus jaanipeoga. Oli tore, meenutusterohele taaskohtumise päev.

Seto käsitöölised kaugel Udmurdimaal

Maret Vabarna, Tanja Smarodina

17. – 23. augustini toimus Rahvusvaheline kaasaegne telgedel kudumise festival – KROSNA teemal „Käterätt pikkusega nagu elu“.

Setomaal ja Udmurdimaal on pikaajalised kultuurilised sidemed. Ikka ja jälle sõidavad setod elava ja rikkaliku kultuuripärandiga Udmurdimaale ja sagedasti kohtame udmurte erinevatel üritustel Setomaal. Izevski linna Rahvusliku Käsitöö Keskuse töötajad on reisiridel Setomaale näinud meie kauned, rikkalikke, värvikirevaid pitse pealiniku otsas ja mujalgi ning leidsid, et Seto pitsi heegeldajad peaksid ka olema antud üritusel. KROSNA-l, kuuekümmesse viie osaleja hulgas, oli käsitöölisi üle terve Venemaa – Valgevenest, Saksamaalt ja meie allkirjutatud.

Suurejoonelise festivali esimesel päeval toimunud Tšaikovski muuseumi ja kontserdi külastusele me kahjuks ei jõudnud, kuna rongid liiguvad oma plaani, mitte meie vajaduste järgi. Avapäeval panid festivalil osalejad üles ka ülisuure näituse kaasavõetud käterättidest, kuhu ka meie lisasime oma tööd. Järgmist päeva alustati konverentsiga teemal „**Kaasaegse käsitöö uuendamine ja säilitamine**“. Ettekandeid oli põnev jälgida, sest disainerid esitlesid mannekeenide seljas oma uhkeid kollektsioone, mis olid kavatsetud ja kaunistatud esivanemate mustreid ja ornamente järgides. Riiklikus konverentsisaalis toimus ka peale lõunasööki pidulik festivali avatseremoonia „**Käterätt pikkusega nagu elu**“. Tervituskõned, sisukad etteasted, tants ja laul, kõik oli loomumane udmurtidele ja kõik tuli südamest. Meie osutati igal võimalikul viisil tähelepanu ja toonitati meie kohalolu. Suur au oli näitust avada selleks puhuks õmmaldud käteräti lahtilõikamisega. Andsime intervjuu mitmele televisioonikanalile ja vastasime meie käsitööst huvitatud inimestele. Õhtul sõitsime sanatooriumi „Uva“, kuhu jäime elama festivali lõpuni.

Festivali kolmas päev algas varajase koosolekuga, järgnes kohe loominguilise laboratooriumi (**Rätt, Peakate, Ülevise**) pidulik avamine koos ülipidulike peojuhtide ja esinejatega. Seejärel jagati vastavalt soovidele festivalil osalejad kuude rühma ja algas praktiline kolmepäevane käsitöö maraton. Mugavas raamatukogus töötasid viis tikkijat ja mõtlesid välja suurepärase lahenduse õlarätile, mida saavad kõik koos tikkida ilma, et keegi

kedagi töötegemisel segaks. Samas ruumis, suure laua teises otsas panime välja oma lõngavaru kuhu lisati Udmurdimaal saadaolevad värvilised lõngad ja hakkasime õpetama meie tööühma liikmetele mitmevärvilist heegeldamist. Terved päevad sai kuulata raamatukogus seto leelot, pillimängu, maitsta eesti komme ja küpsiseid, sirvida mitmeid meil välja antud raamatuid ja lihtsalt puhuda juttu. Abilisi ja huvilisi käis seto pitsi õpitoast läbi palju. Päevas oli kindel aeg, kus kõik võisid liikuda ühest töötoast teise. Töötasid veel sisekujundajate, disainerite, kangakudujate ja kostüümidisainerite loomingulised laboratooriumid. Kui meile selgeks sai, et see festival on üks käsitöö maraton, hakkasime juba enne hommikusööki heegeldama ja lõpetasime südaöö, muidugi väikeste vahepausidega.

20. augustil heiskasime eesti lipu seto lipu kõrvale, pakusime kõigile eesti komme, küpsiseid ja muudkui heegeldasime. Õhtul kell viis anti luba selga sirutada ja sõidutati meid külakesse nimega **Usei-Tuklä**. Umbes Värška rahvaarvuga küla oli ettevalmistanud meeliliigutava programmi, mis rääkis käteräti tähtsusest inimese elus hällist hauani. Kahe pikka käterätiga jagati käsitöölised kahte leeri ja suunati nii ühed muuseumi ja teised laulma tantsima. Hiljem tehti vahetust. Tore oli, saime kiikuda, sõime rahvusroogi, tantsisime, ajasime külahavaga juttu. Samas süda veidi valutas, äkki me ei saa oma tööga valmis. Kui külast koju jõudsime suundusime oma armsaks saanud raamatukokku ja sukeldusime veel töösse.

Reedel peale lõunat suundusime disainerite poolt väljamõeldud teekonnale, mis sisuliselt tähendas jälle inimese elu sünnist surmani. Elu teekonna rännakul oli palju põnevaid hetki ja äratundmisrõõmu. Viimane pikk tööpäev lõppes täpselt kell üks öösel. Meie ühiselt väljamõeldud **ülevise** (vt foto esilehel), mis oli mõtte saanud sanatooriumi üliüllilisel ümbrusest, oli valmis.

22. augusti hommikul oli päikesepaisteline ilus ilm ja meie pakkisime oma seto rõivad juba kohvrisesse, kui selgus, et festivali lõpetamine tuleb ülipidulik ja suurejooneline. Kribinal-krabinal, korjasime asjad kohvräst välja, riietusime ja nautisime pidu.

Meie selle suve eredamad mälestused on seotud selle reisiga. Aitäh, Ingridile, Riekale, oma kodustele, Tanja Karataevale, Nataša Prokopjevale, kõigile kes meid toetasid.

Algas pikk kodutee.

Usei-Tuklä küla naised laulmas.

Tantsukolumn

Piret Torm-Kriis, tantsuõpetaja

Ilus suvi oli. Tantsida sai palju. Igat moodsid ja igal pool. Samuti sai ka ilusat tantsu nautida.

Alustades pärimustantsudega seto folgi kirmasel ja lõpetades samuti pärimustantsudega Maarjapäeval Radaja kirmasel. Seto folgil nägi **OÜ Kagu Kudujate** suurepärasest etendusest „Kindatantsijad“ – üleni musta riietatud tantsijaid värviliste kinnastega. Ideaalne näide äri ja kunsti ühendamisest. Seto Kuningriigipäeval sai osa parimate karguse ja kasatski tantsijate jõukatsumistest. Oli rõõm tõdeda, et rahvatantsukogemus aitas seekord kasatskikargaja võidule tublisti kaasa.

Suvesse mahtus ka mitu Lõuna-Eesti tantsufanaatikuid koondavat seltskonnatantsuõhtut Tartu Dorpati Konverentsikeskuses. Pakuti temaatilisi tantsuõhtuid – swing, salsa, argentiina tango. Kes vaid soovis, sai paljude uute elamuste võrra rikkamaks.

Heameelt tegi seegi, et üks Värška Gümnaasiumi lõpetanu sooritas sisseastumiskatsed tantsu erialale Viljandi Kultuuriakadeemias. Sai ka sisse ent otsustas siiski teise eriala kasuks.

Värška **LUSTILINE** näitas seto tantsude ilu 2015. aasta Europeadel Rootsisis, Helsingborgis.

Lustiline tantsib Radaja kirmasel Kuldatsäuga laulu saatel.

Sügis on käes. Kooliaasta on alanud. Tantsuhooaeg samuti.

On suur rõõm õpetada kogu kooliaasta tantsuõpetust 2. klassi kolmele poisile ja kahele tütarlapselale. Esimesed toimunud tunnid on olnud väga paljutöötavad.

Peatselt alustavad ka huviringid Värška Gümnaasiumis, Noortekeskuses ja Kultuurikeskuses. Kindel on see, et Kultuurikeskuses jätkavad kolm aastat edukalt toimunud seltskondlikud paaritantsijad. Hooaeg algab 8. oktoobril ja koos hakatakse käima, nagu varasematel aastatelgi, Värška Kultuurikeskuses neljapäeviti kell 19.15 – 21.15. Oodatud on rohked uued tantsuhuvilised, seda nii gümnaasiuminoorte kui kesk- ja vanemaeealiste hulgas. Varasemat tantsukogemust tarvis ei ole, ainus vajalik oskus on kindimisoskus. Iga tunni osalustasu on 1€.

Kolmandat aastat jätkub Kultuurikeskuses venitusvõimlemine – neljapäeviti kell 18.00 – 19.00. See on tund iseenese heaolu ja tervise jaoks. Nii meeste kui naiste. Võimlemismatt, tekk või vaip palun endal kaasa võtta. Iga tunni osalustasu on 1€ ja esimene tund toimub 8. oktoobril.

Hetkel on veel lahtine, kas jätkub möödunud hooajal alustatud koolieelikute lastetants. Allkirjutanu on avatud ka igasuguste teistele pakkumistele Värška Kultuurikeskuses neljapäeviti kell 16.30 või 17.00 algavaks. Eriti silmas pidades seda, et 2016.a. 2. juulil toimub vabariiklik võimlemis- pidu Tallinna Kalevi staadionil ja muidu igati sportlikud värskalased võiksid seal võimlemiseski tegijad olla. Vaata infot võimlemispeost **HINGELIND**:

<http://www.eestikalev.ee/?div=113-0>

Rahvusvahelisel eakate päeval, 1. oktoobril saavad eakad nii tantsu vaadata kui ise tantsida. Esinevad Värška Kultuurikeskuse seltskondlikud paaritantsijad ja pidulised paneb tantsima allkirjutanu.

Nii Kultuurikeskuse kui Gümnaasiumi tantsijad, nagu tantsijad alati, esinevad kõikjal ja kõigile. Tuleb vaid kutsuda! Värskem info tantsu kohta on leitav Värška ja Kagu-Eesti FB grupist:

<https://www.facebook.com/events/756175337829772/>

Värška Vallavalitsus ja Vallavolikogu õnnitlevad sünnipäevalapsi

JUULI

Viktor Leming -93
Liidia Linnus -91
Anna Leht -82
Nikolai Toonõkurg -82
Aleksi Laanemets -81
Maria Kozlova -81
Allu Püve -80
Ljudmila Pähn -80
Liivi Härma -78
Alexander Brilliantov -77
Sofia Kullmann -76
Olga Udu -74
Niina Liivamägi -74
Taivo Mägi -72
Elli Pillak -72
Paul Liivamägi -72
Aino Sikk -71
Paul Karing -65
Paul Heimar -60
Vaike Alver -60
Jüri Kullmann -55
Arvo Luts -55

Jaan Tubli -82
Paul Mäeste -80
Nigul Kiho -80
Liide Puusaar -80
Maie Ojapalu -78
Aino Ojaperv -78
Viktor Ledjanov -76
Eha Vanik -76
Vello Kala -75
Raisa Pokusajeva -73
Leo Pedastik -73
Eevi Vaivere -72
Victor Andrievskiy -72
Marie Soolind -72
Liidia Salumets -65
Heikki August Konsa -60
Vello Metsakaev -60
Tiiu Oinak -60
Raivo Päck -55
Rein Sari -50

Ludmilla Lennuk -82
Maria Saarela -82
Aleksander Vanavarblane -81
Anna Linnas -81
Vello Tigas -79
Aino Lummo -79
Jannes Raudla -79
Milda Kõopuu -78
Meeme Sari -78
Maria Nisu -77
Linda Saviots -77
Alla Virkus -76
Kaljo Kõrgemäe -76
Maria Tillo -76
Helgi Ubinhain -75
Evald Pähn -73
Anna Pahomova -72
Viktor Harju -72
Valeri Meister -70
Aino Ledjanova -70
Vello Nõulik -60
Sulev Järvik -55
Lembit Lassik -55
Auli Kuuste -55
Lea Ojaperv -50
Leena Kukumägi -50

SEPTEMBER

Helmi Rappu -93
Valentina Kandla -87
Jelena Käär -86
Heino Noormets -84

AUGUST

Gustav Sisko -97
Nikolai Puide -85

Valla lehes õnnitletakse juubelite (50, 55, 60, 65, 70) ja alates 71-st sünnipäevast iga sünnipäeva puhul.

Tervitame pisikesi vallakodanikke

Andrei Gruzdev, Stenver Pungar, Marjana-Valentina Salyaeva

Mälestame manalateele lahkunuid

Ennu Ernits, Aili Padumäe, Nikolai Kütisaar, Salme Laimets, Anna Kullimaa

Muuseumi haridusprogrammid Värskas ja Saatses

Muuseumiõpetajad Evi ja Elvira

Kiire suvi on seljataga. Muuseum ootab lasteai lapsi ning õpilasi muuseumitundidest, õpetest ja programmidest osa võtma, et muuta kooli- või lasteaiapäev huvitavamaks.

Võimalik osa võtta järgmistest tundidest:

- Vanaaja tööd ja tegemised**
Räägime 20 saj alguse jõuka seto pere töödest-tegemistest.
- Vilja tund**
Tutvustame teravilju, räägime viljatöödest.
- Naglast verstani- vanad mõõtühikud**
Räägime vanadest mõõtühikutest, praktilised tegevused.
- Seto kirä**
Tutvustame seto kirjade kasutust taluskäsitöös, tarbeesemetel, taluarhitektuuris, jm.
- Põhjalaager**
Jalutuskäik Petseri Põhjalaagri territooriumil, filmi vaatamine.
- Seto eri**
Seto pere tööde ja tegemiste tutvustus seto keeles.
- Vilja tund ja vadsa küpsetamine**
Tutvustame teravilju, räägime viljatöödest, küpsetame vatsku.
- Vaimne kultuuripärand – mis see on ja kuidas seda hoida.**

Muuseumitund kestab 45-60 min, täidame töölehe, mis on kohandatud vastavalt vanusele. Setomaa lastele tasuta!

Õpetest pakume või tegemist – vadsa küpsetamist, pakutrükki, soolataignast voolimist.

Programmidest pakume:

- Talsi Setomaal**
Tutvustame Setomaa jõule – Talsipühasid, räägime vanadest pühade kommetest, mängime, meisterdame.
- Lihavõtte ootel**
Tutvustame lihavõtte kombeid Setomaal, räägime paastust, värvime mune, meisterdame. Õpped kestab 1 tund, programmid 1,5 – 2 tundi ja on tasulised.
- Lapsi ootab oma programmidest osa võtma ka Saatses Muuseum.
- Muuseum pakub:
 - Õppeprogramm „**Satserinna nulga usu - ja kultuuriloo pärleid avastamas**“
Programm koosneb Saatses muuseumi ja kiriku ühiskülastusest ja käelise tegevusest.
 - Õppeprogramm „**Õppimine AJA LOOS**“
Pühak. Püha Vassili. Väärtuskasvatus. Haridus. Käeline tegevus: joonistamine, voolimine, kirikuleibade küpsetamise tutvustus.
 - Aktiivõppeprogramm „**Puhkame puude juures!**“
Loeng ja aktiivsed tegevused.

Õpetajad! Kui teil on mõtteid ja soove muuseumitundidest, siis jagage meiega neid julgelt. Ühest ideest võib välja kasvada uus ja huvitav tund või programm.

Ootame kõiki huvilisi!

KULTUURIKALENDER

Kuupäev	Kell	Sündmus	Toimumiskoht
SEPTEMBER			
20.	12.00	Ümber Värška järve jooks/kõnd	Registreerimine Värška staadionil
29.	19.00	Kinoõhtu Maria Avdjuško dokumentaalfilmiga „Unditund“	Värška Kultuurikeskuses
OKTOOBER			
1.	10.00	Lasteetendus „Pilli –Tiidu“	Värška Kultuurikeskuses
1.	18.00	Rahvusvaheline muusikapäeva tähistamine Värška ja Vastseliina Muusikakooli õpetajate kontsert	Värška Kultuurikeskuses
1.	19.00	Rahvusvaheline eakatepäeva tähistamine Kohviklubi õhtu	Värška Kultuurikeskuses
2.		Õpetajate päev	Värška Gümnaasium
3.-9.		Seto kultuuri nädal	Verskah
4.	13.00	Leiko koori tegevuse lõpetamine iloodaguga	Värška Kultuurikeskuses
8.	18.00	Värška Rattasõit	Värška staadion
14.	19.00	Kinoõhtu Toomas ja Reet Mae dokumentaalfilmiga „Vabaduse mustrid“	Värška Kultuurikeskuses
20.-30.		Raamatukogu päevad	Värška ja Saatses raamatukogus
28.	17.30	Lastevanemate üldkoosolek	Värška Gümnaasium
NOVEMBER			
3.	11.00	Seto Talumuuseumi sünnipäevanädal	Seto Talumuuseumis
11.	15.30	Nahtsipäev Matsuris	Matsuri
12.	16.00	Sergei Maasini juubelikontsert	Värška Kultuurikeskuses
21.	11.00	II Rahvusvaheline õpilasfirmade laad	Värška Kultuurikeskus
DETSEMBER			
4.	9.00	Jõululaad	Värška Kultuurikeskuses
13.	11.00	Värška koduste laste jõulupidu	Värška Kultuurikeskuses
18.	12.00	Oma kooli päev	Värška Gümnaasium
18.	20.00	Värška valla jõulupidu	Värška Kultuurikeskuses
21.	18.00	Värška Muusikakooli jõulupidu	Värška Kultuurikeskuses
22.	18.00	Värška Gümnaasiumi jõulupidu	Värška Kultuurikeskuses
29.	14.00	Värška valla pensionäride jõulupidu	Värška Kultuurikeskuses

KIRIKUTEATED

Teenistused Värška püha suurkannataja Georgiuse kirikus:

pühapäeviti ja suurematel ning keskmistel pühadel kell 9, suurte pühade eel õhtuteenistus kell 18.

Teenistused Saatses püha suurkannataja Paraskeva kirikus:

laupäeval, 26. septembril kell 9

laupäeval, 17. septembril kell 9

laupäeval, 31. oktoobril kell 9

KIRIKUPÜHAD

21. september - Jumalasünnitaja Neitsi Maria sündimise püha, väike maarjapäev

27. september - Risti ülendamise püha, vissenja

7. oktoober - vaga Nikanderi mälestus, ilkandra; Popovitsa püha

14. oktoober - Jumalasünnitaja Neitsi Maria kaitsmise püha, maamihklipäev

7. november - Demetriose esivanemate laupäev, midrosk, suur hingemälestus

Koguduse esipreester isa Andreas Pöld

Tel. 79 64 788 / Mob. 56 606 703 / E-post andreas@eoc.ee

VÄRSKA GÜMNAASIUM KUTSUB:

Tule korvpalli trenni!

ESMASPÄEV kell 15.00-16.30 (vanem grupp)

NELJAPÄEV kell 15.45-17.15 (noorem grupp)

TULE ISE JA VÕTA SÖBER KAASA!

TOIMETUSE INFO:

VÄRSKA VALLAVALITSUS
WWW.VERSKA.EE

TOIMETUS: MEELI METS
KONTAKT: 5 6 8 4 4 8 8 0
E-POST: AJALEHT@VERSKA.EE
MAKETT: MEELI METS

TRÜKK: PRINTALL AS
TIRAAŽ: 1200
ILMUMISAEG: ÜLE KAHE KUU
JÄRGMINE LEHT: DETSEMBER 2015